

“Η απάντηση της Α/θμιας Εκπ/σης Λάρισας στην Κλιματική αλλαγή: Οι σχολικοί μας κήποι”

Κωνσταντίνα Χατζημίχου-Καλούση,

Υπεύθυνη Σχολικών Δραστηριοτήτων Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας
Εκπαίδευσης Λάρισας

Ημερίδα:

«Καλές Πρακτικές αειφορικής διαχείρισης του Περιβάλλοντος και Αγωγής Υγείας»

Παρασκευή 12/5/2017 8.30 έως τις 13.00,
στο πάρκο του Αλκαζάρ Λάρισας

Παρασκευή 12 Μαΐου 8:30 - 13:00 Πάρκο Αλκαζάρ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦ. Δ/ΝΣΗ Π. & Δ. ΕΚΠ/ΣΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΕΚΤ/ΣΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Ελληνική Δημοκρατία
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Ημερίδα
«Καλές Πρακτικές αειφορικής
διαχείρισης του Περιβάλλοντος
και Αγωγής Υγείας»

στα πλαίσια του 1ου Πανελληνίου Συνεδρίου (9-10 Ιουνίου) που διοργανώνει
η Π.Ε.Δ. Θεσσαλίας με τίτλο: «Κλιματική Αλλαγή»

Διεύθυνση Καθαριότητας του Δήμου Λαρισαίων
Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας Περιφέρειας Θεσσαλίας
ΚΠΕ Κισσάβου - Ελασσόνας
Σωματείο για τον Πολιτισμό και το Περιβάλλον "ΔΡΥΑΣ"
Υπηρεσία Πρασίνου του Δήμου Λαρισαίων
Δημιουργική Πόρτα

συμμετέχουν σχολεία που υλοποίησαν Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Αγωγής Υγείας.

Βιωματικά εργαστήρια από τους συνεργαζόμενους φορείς:

Η Ημερίδα πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου (9-10 Ιουνίου) που διοργανώνει η Π.Ε.Δ. Θεσσαλίας με τίτλο: «Κλιματική Αλλαγή» και περιλάμβανε παρουσιάσεις Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων με θέμα το Περιβάλλον και την Αγωγή Υγείας που υλοποιήθηκαν στα Δημοτικά Σχολεία της Λάρισας το Σχολ. Έτος 2016-17 και παράλληλα τα παιδιά θα πάρουν μέρος σε βιωματικά εργαστήρια με περιβαλλοντικές δράσεις και παιχνίδια που θα συντονίσουν φορείς της πόλης.

«Καλές Πρακτικές αειφορικής διαχείρισης του Περιβάλλοντος και Αγωγής Υγείας»

Δράσεις για την αειφορική διαχείριση του περιβάλλοντος: Βιωματικά Εργαστήρια

- 1ο Εργαστήριο: «Ανακυκλώνω σωστά;»

Δ/ση Καθαριότητας του Δήμου Λαρισαίων

- 2ο Εργαστήριο: **Στοματική Υγεία**

Δ/ση Δημόσιας Υγείας Περιφέρειας Θεσσαλίας

- 3ο Εργαστήριο: **Κατασκευές με πηλό και ανακυκλώσιμα υλικά**

ΚΠΕ Κισσάβου - Ελασσόνας

- 6ο Εργαστήριο: «**Ο Πηνιός κι αν αρρωσταίνει, με τα παιδιά ανασαίνει!**»

σωματείο για τον πολιτισμό και το περιβάλλον ΔΡΥΑΣ

- 5ο Εργαστήριο: Παίζω και γνωρίζω τα φυτά της **Βοτανικής Συλλογής του Δήμου Λαρισαίων,**

Υπηρεσία Πρασίνου του Δήμου Λαρισαίων

- 6ο Εργαστήριο: **Κατασκευή πελαργού και ομαδική ζωγραφιά με θέμα το περιβάλλον**

εικαστικό Εργαστήριο «Δημιουργική πόρτα».

Υπερανάλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων...

Η απάντηση της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Λάρισας στην Κλιματική Αλλαγή: **Οι Σχολικοί μας Κήποι**

Συντονίστρια δράσης: **Κωνσταντίνα Χατζημίχου - Καλούση**
Υπεύθυνη Σχολικών δραστηριοτήτων Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Λάρισας

Καθορισμός των στόχων για τους μαθητές

1. Στο γνωστικό επίπεδο

- να διακρίνουν και να αναγνωρίζουν τα φυτά και να τα κατατάσσουν σε κατηγορίες όπως λαχανικά, αρωματικά φυτά, οπωροφόρα δένδρα, διακοσμητικοί θάμνοι, λουλουδιάρια
- να αποκτήσουν βασικές γνώσεις για τις ασθένειες των φυτών που θα καλλιεργήσουν και την καταπολέμησή τους χωρίς φυτοφάρμακα αλλά με σύγχρονους βιολογικούς τρόπους
- να παρατηρήσουν και να περιγράψουν την ανάπτυξη των φυτών τους
- να περιγράψουν τον τρόπο καλλιέργειας των φυτών του κήπου και τη φροντίδα που χρειάζονται ανάλογα με τις εποχές του έτους

2. Στο επίπεδο ικανοτήτων

- να σχεδιάζουν, να οργανώνουν και να διαμορφώνουν ένα σχολικό κήπο
- να καλλιεργήσουν τα δικά τους φυτά σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους
- να κατασκευάσουν μικρά θερμοκήπια με απλά υλικά και να φυτέψουν φυτά ή να τα λειτουργήσουν ως σπορεία
- να συγκεντρώσουν συνταγές και να μαγειρέψουν τα δικά τους λαχανικά με συμβατικό τρόπο αλλά και με ηλιακούς φούρνους
- να γράψουν κείμενα με τις εμπειρίες τους και τις εντυπώσεις τους από το σχολικό κήπο

3. Στο επίπεδο στάσεων

- να γνωρίσουν τα χαρακτηριστικά και τα πλεονεκτήματα της βιολογικής λίπανσης
- να υιοθετήσουν τις βιοκαλλιεργειές και τις συγκαλλιεργειές λαχανικών για να φτιάξουν το δικό τους βιολογικό λίπασμα μέσα από διαδικασίες κομποστοποίησης
- να συζητήσουν και να ευαισθητοποιηθούν για το ρόλο των φυτών στις σύγχρονες διατροφικές συνήθειες
- να συζητήσουν την ενεργειακή διαχείριση του κήπου τους καθώς & την εκμετάλλευση των προϊόντων του ως ενεργειακών πόρων...

ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ ΜΕ ΤΗ Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Δήμος Λαρισαίων, Δήμος Ελασσόνας, Δήμος Αγιάς, Δήμος Τεμπών, Δήμος Κύκελέρ
Δημοτικός Οργανισμός Πολιτισμού, Αθλητισμού, Περιβάλλοντος και Παιδείας του Δήμου Τεμπών (ΔΟΠΑΠΕΠΤ)
Δημοτικός Οργανισμός Πολιτισμού Αθλητισμού και Επιστημών Λάρισας (ΔΟΠΑΕΛ)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος
Τ.Ε.Ι. Λάρισας, τμήμα Φυτικής Παραγωγής, Τομέας «Δενδροκηπευτικών & Εδαφικών Πόρων»,
Εφαρμογών Λαχανοκομίας & Κηπευτικής, Υπεύθυνος Θερμοκηπίων και Οπωρώνων τμ. Φυτικής Παραγωγής

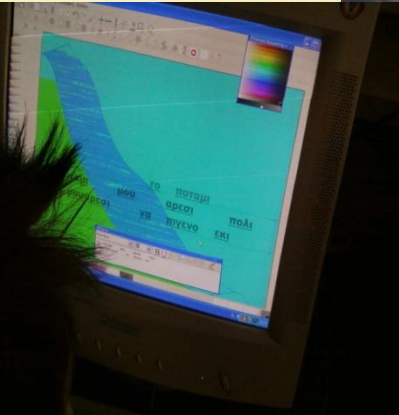
ΆΛΛΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Δασορχείο Ελασσόνας, ΕΛΓΟ - «ΔΗΜΗΤΡΑ» Ινστιτούτο Κτηνοτροφικών Φυτών και Βοσκήν Ινστιτούτο Χαρτογράφησης και Ταξινόμησης Εδαφών,
«ΔΗΜΗΤΡΑ» ΚΕΕ Α.Ε., «ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ - Δίκτυο για τη Βιοποικιλότητα και την Οικολογία στη Γεωργία», Σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων Δ.Σχολείων,
Βιοκαλλιεργήτρια - Γεωπόνος - Οικισέχνης Χατζηπαναγιώτου Ασημένια, συγγραφέας του διηγήματος: «Οικολογικός μπεχσές του παιδιού»

«Το νερό πηγή ζωής και έμπνευσης»

20^ο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας

Περίπατος και παρατήρηση στις όχθες του Πηνειού.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ

Οι κήποι των σχολείων μας

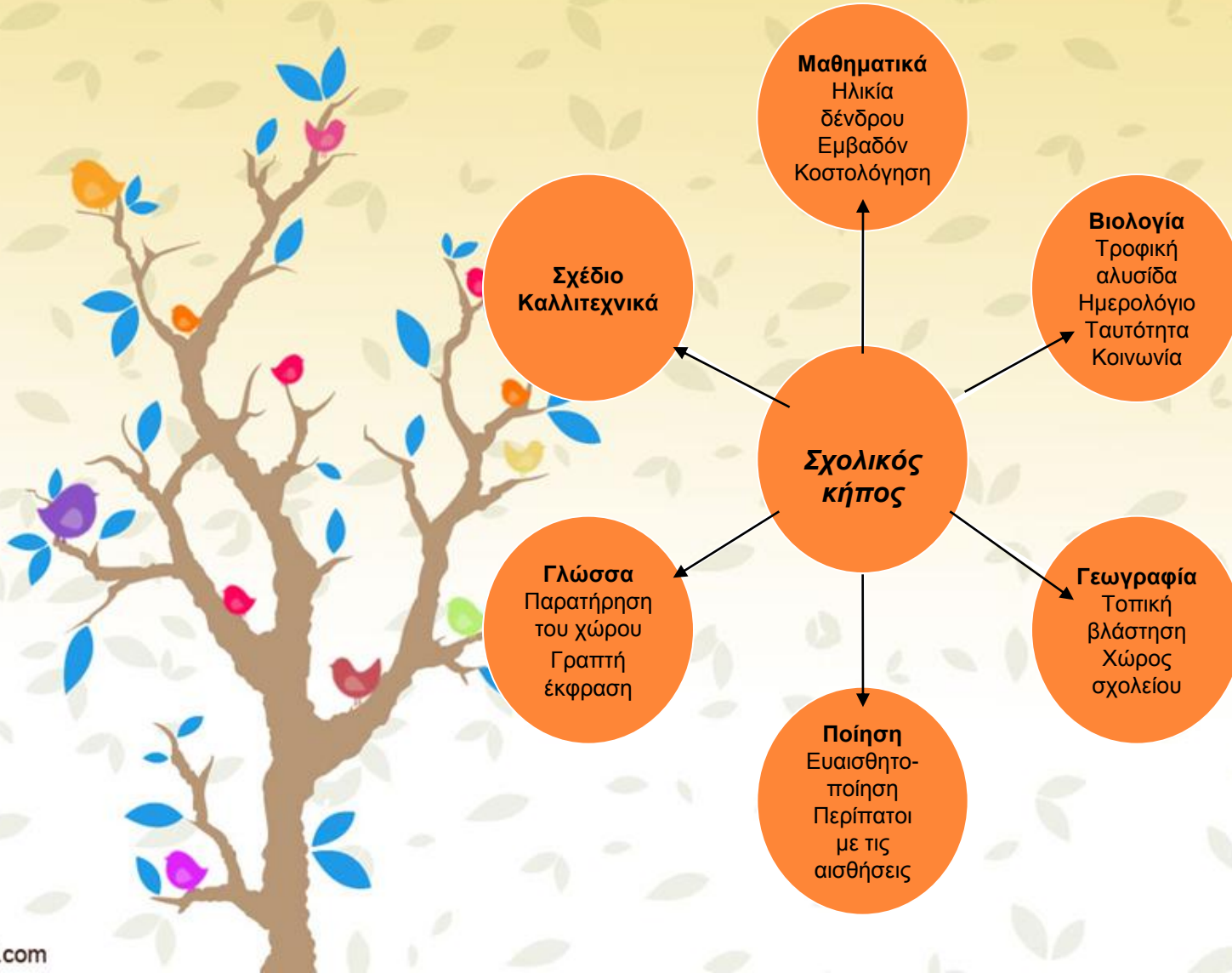

Οι κήποι των σχολείων μας

«Παιδαγωγική Αξιοποίηση του Σχολικού Κήπου»

- Μπορεί στις παιδαγωγικές απόψεις οι σχολικές αυλές να αντιμετωπίζονται ως χώροι αγωγής, ουσιαστικά όμως είναι οι τελευταίες ευκαιρίες στη σύγχρονη ελληνική πόλη για να φιλοξενηθούν **χώροι φύσης** για τους μαθητές και να βελτιωθεί το αστικό περιβάλλον γενικότερα.

«Ξέρω ότι δεν μπορώ να διδάξω τίποτα σε κανέναν.

Μπορώ μόνο να δημιουργήσω ένα περιβάλλον μέσα στο οποίο κάποιος θα μπορεί να μάθει κάτι»

Carl Rogers

Στόχος αυτής της Περιβαλλοντικής δράσης είναι...

- Η δημιουργία της ομάδας εκπαιδευτικών-συντονιστών, που θα δημιουργήσουν παρέα με τους μαθητές και τους γονείς (προαιρετικά), κήπους στα σχολεία τους.
- Ο κήπος μπορεί να περιλαμβάνει λαχανικά (ντομάτα, πατάτα, κολοκυθιά, αγγουριά, κ.α.), αρωματικά βότανα (λεβάντα, δυόσμο, μελισσοβότανο, κ.α.) και λουλούδια με έμφαση πάντα στη χρήση ενδημικών φυτών και σπόρων από ντόπιες ποικιλίες.
- Μπορεί να αναπτύσσεται στην αυλή του σχολείου ή σε γειτονικό ελεύθερο χώρο που θα παραχωρήσει ο Δήμος. Μπορεί επίσης να αναπτύσσεται σε χώρο (παρτέρια, κρεμαστά παρτέρια, κ. λ. π.), που θα διαμορφωθεί στο σχολείο με ιδιοκατασκευές.
- Να λειτουργεί παράλληλα ,όπου είναι εφικτό, και κομποστοποιητής

Τοπικό Θεματικό Δίκτυο Π.Ε. με φορέα – ιδρυτή τη Δ/νση Π.Ε. Λάρισας:

«Υγιεινή Διατροφή στο σχολείο: Το παράδειγμα των σχολικών κήπων»

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

- Σκοπός του ΤΔΠΕ είναι να γίνει πεδίο για γόνιμο προβληματισμό και ανταλλαγή ιδεών ανάμεσα στους μαθητές και εκπαιδευτικούς σχετικά με τρόπους και πρακτικές που συνδέονται με τις αειφορικές λειτουργίες του σχολικού κήπου, την παιδαγωγική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική.

Τοπικό Θεματικό Δίκτυο Π.Ε. με φορέα – ιδρυτή τη Δ/νση Π.Ε. Λάρισας: «Υγιεινή Διατροφή στο σχολείο: Το παράδειγμα των σχολικών κήπων»

Στόχος του δικτύου:

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΜΕΘΟΛΟΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

- Βιωματική προσέγγιση
- Διεπιστημονική θεώρηση
- Ομαδική εργασία
- Ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ συνεργαζόμενων σχολείων
- Άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινωνία

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- ✓ Η ελληνική χλωρίδα – Γνωριμία με τα φυτά του τόπου μου
- ✓ Ντόπιες ποικιλίες – Αξία και διατήρηση τους
- ✓ Αειφορική καλλιέργεια φυτών
- ✓ Πιστοποιημένα προϊόντα – έλεγχος – πιστοποίηση
- ✓ Μεσογειακή διατροφή – τροφή για όλους
- ✓ Οι ρόλοι των φυτών στο αστικό και περιαστικό πράσινο

Καθορισμός των στόχων για τους μαθητές

1

- να διακρίνουν και να αναγνωρίζουν τα φυτά και να τα κατατάσσουν σε κατηγορίες όπως λαχανικά, αρωματικά φυτά, οπωροφόρα δένδρα, διακοσμητικοί θάμνοι, λουλούδια
- να αποκτήσουν βασικές γνώσεις για τις ασθένειες των φυτών που θα καλλιεργήσουν και την καταπολέμησή τους χωρίς φυτοφάρμακα αλλά με σύγχρονους βιολογικούς τρόπους
- να παρατηρήσουν και να περιγράψουν την ανάπτυξη των φυτών τους
- να περιγράψουν τον τρόπο καλλιέργειας των φυτών του κήπου και τη φροντίδα που χρειάζονται ανάλογα με τις εποχές του έτους

Στο Γνωστικό επίπεδο

2

- να σχεδιάζουν, να οργανώνουν και να διαμορφώνουν ένα σχολικό κήπο
- να καλλιεργήσουν τα δικά τους φυτά σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους
- να κατασκευάσουν μικρά θερμοκήπια με απλά υλικά και να φυτέψουν φυτά ή να τα λειτουργήσουν ως σπορεία
- να συγκεντρώσουν συνταγές και να μαγειρέψουν τα δικά τους λαχανικά με συμβατικό τρόπο αλλά και με ηλιακούς φούρνους
- να γράψουν κείμενα με τις εμπειρίες τους και τις εντυπώσεις τους από το σχολικό κήπο

Στο επίπεδο ικανοτήτων

3

- να γνωρίσουν τα χαρακτηριστικά και τα πλεονεκτήματα της βιολογικής λίπανσης
- να υιοθετήσουν τις βιοκαλλιέργειες και τις συγκαλλιέργειες λαχανικών για να φτιάξουν το δικό τους βιολογικό λίπασμα μέσα από διαδικασίες κομποστοποίησης
- να συζητήσουν και να ευαισθητοποιηθούν για το ρόλο των φυτών στις σύγχρονες διατροφικές συνήθειες
- να συζητήσουν την ενεργειακή διαχείριση του κήπου τους καθώς και την εκμετάλλευση των προϊόντων του ως ενεργειακών πόρων...

Στο επίπεδο στάσεων

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΟΡΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- 1ο ΣΤΑΔΙΟ:Επιλογή θέματος με τη μέθοδο του καταιγισμού ιδεών.
- 2ο ΣΤΑΔΙΟ:Προβολή με παραδείγματα από άλλα σχολεία για ενεργοποιηθεί το ενδιαφέρον
- 3ο ΣΤΑΔΙΟ:Συζήτηση, προετοιμασία, σχεδιασμός, ομάδες και καταμερισμός αρμοδιοτήτων.
- 4ο ΣΤΑΔΙΟ:Ενημέρωση γονέων και τεχνικής υπηρεσίας για συνεργασία
- 5ο ΣΤΑΔΙΟ: Εισαγωγικό επιμορφωτικό σεμινάριο για εκπαιδευτικούς και τα παιδιά της περιβαλλοντικής ομάδας,
- 6ο ΣΤΑΔΙΟ:Διερεύνηση απόψεων μαθητών του σχολείου με σύνταξη ερωτηματολογίων.
Στόχος: να αισθανθούν ότι συμμετέχουν και ότι υπολογίζεται η γνώμη και οι ανάγκες τους για να υιοθετήσουν μια μελλοντική παρέμβαση και να περιοριστούν τα φαινόμενα βανδαλισμού στο ελάχιστο.
- 7ο ΣΤΑΔΙΟ:Επισκέψεις σε σχολεία και σε πάρκα ή βοτανικούς κήπους
- 8ο ΣΤΑΔΙΟ Πρόσκληση ειδικών στο σχολείο και συνεργασία μαζί τους.
- 9ο ΣΤΑΔΙΟ: Δημιουργία κήπου
- 10ο ΣΤΑΔΙΟ:Παρουσίαση σε ειδική εκδήλωση:«Μαγειρεύω με τη σοδειά μου».
- 11ο ΣΤΑΔΙΟ:Αξιολόγηση ως προς την συμμετοχή, τη συνεργατικότητα, τις γνώσεις και 20 δεξιότητες που απέκτησαν οι μαθητές

ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΑΝ ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ

- ΚΠΕ Κισσάβου-Ελασσόνας,
- ΚΠΕ Τρικκαίων_Περτουλίου
- Δήμος Λαρισαίων
- Δήμος Ελασσόνας
- Δήμος Αγιάς
- Δήμος Τεμπών
- Δήμος Κιλελέρ
- Δημοτικός Οργανισμός Πολιτισμού, Αθλητισμού, Περιβάλλοντος και Παιδείας του Δήμου Τεμπών (ΔΟΠΑΠΕΠΤ)

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ

- Συνεργασίες
- Διαδικτυακή υποστήριξη
- Σεμινάρια
- Δράσεις σχολείων - Παρουσίαση
- Διάχυση αποτελεσμάτων

Χρονοδιάγραμμα

- **ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2012:** Διερεύνηση ενδιαφέροντος για οικολογικό κήπο στο σχολείο (Α. Π. : 1177/27-11-2012). Πρωτοβουλία του Γραφείου σχολικών Δραστηριοτήτων για Περιβαλλοντική Δράση: «Δημιουργία σχολικού κήπου» με συμμετοχή 38 εκπαιδευτικών (Σχολικής και Προσχολικής Εκπ/σης)
- **ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2012:** Έγκριση Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων» (με θέματα σχετικά με τη Διατροφή 57 Δημ. Σχ. και 18 Νηπ και το Σχολικό Κήπο: 12 Δημ. Σχ. Και 3 Νηπ.) (Α.Π. 12602/18-12-2012)
- **ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2013:** «Επιμορφωτικό βιωματικό σεμινάριο εκπαιδευτικών με θέμα τη δημιουργία σχολικού κήπου» (Α.Π. 805/28-1-2013), σε συνεργασία Α/θμιας Εκπ/σης με το Τμήμα Περιβάλλοντος του Πολιτιστικού Οργανισμού του Δήμου Τεμπών (Δ.Ο.Π.Α.Π.Ε.Π.Τ.). Πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 2 Φεβρουαρίου 2013 από τις 10 το πρωί ως τις 2 το μεσημέρι σε αίθουσα του Δημοτικού Σχολείου Πουρναρίου του Δήμου Τεμπών με θέμα: «Ο χώρος του σχολείου στην υπηρεσία της παραγωγής τροφής για την αειφορία στην Εκπαίδευση» ή αλλιώς «Εκπαιδύοντας το παιδί να καλλιεργήσει μόνο του υγιεινή, νόστιμη και θρεπτική τροφή». Συμμετείχαν 67 εκπαιδευτικοί.
- **ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2013:** Στην ιστοσελίδα των Καινοτόμων Δράσεων της Α/θμιας (www.dipe.lar.sch.gr), δημιουργήθηκε ένα ειδικό τμήμα με θέμα τον σχολικό κήπο, όπου αναρτώνται άρθρα πληροφορίες εποχιακές, συμβουλές για αντιμετώπιση προβλημάτων κλπ
- **ΜΑΡΤΙΟΣ 2013:** Συνάντηση του Δημάρχου Λαρισαίων, των υπευθύνων Αντιδημάρχων Πρασίνου, Τεχνικών Έργων καθώς και φορέων του Δήμου που έχουν σχέση με το πράσινο, με τους εκπαιδευτικούς των σχολείων που συμμετέχουν στην Περιβαλλοντική Δράση «Δημιουργία σχολικού κήπου». (Α. Π. : 3446, 10-4-2013.
- **ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2013:** Κλιμάκιο της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου Λαρισαίων επισκέφτηκε τα σχολεία, που το ζήτησαν, και έκανε παρεμβάσεις διευκολύνοντας τη δημιουργία κήπων.
- **ΜΑΙΟΣ 2013:** «Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για συμμετοχή σε νέο Τοπικό Θεματικό Δίκτυο Π.Ε. με φορέα – ιδρυτή τη Δ/νση Π.Ε. Λάρισας» (Α.Π. 4649/21-5-2012).
- **ΜΑΙΟΣ 2013:** Μοιράστηκαν στα σχολεία που έχουν κήπους ντόπιες ποικιλίες φυτών (300 μελιτζανιές – 300 ντοματιές Χίου – 300 ντοματιές Σαντορίνης) από την κ. Μένη Χατζηπαναγιώτου και ντόπιους καλλιεργητές.
- **ΙΟΥΝΙΟΣ 2013:** Αίτημα προς την Περιφ. Δ/νση Εκπ/σης Θεσσαλίας για έγκριση ίδρυσης του νέου δικτύου.
- **ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2013:** Διοργάνωση θεματικών σεμιναρίων επιμόρφωσης εκπαιδευτικών-μελών του δικτύου με τη συνεργασία εκπροσώπων φορέων που συνεργάζονται μαζί μας.

Συμμετέχουν Σχολ.Μονάδες

Α/Α	Σχολική Μονάδα	Συντονιστής εκπαιδευτικός
1	<u>Δ.Σ. Αγιάνης</u>	<u>Αλεξάνδρης Γεώργιος</u>
2	<u>42ο Νηπ. Λάρισας</u>	<u>Βαμπούλα Μαρία</u>
3	<u>29ο Νηπ. Λάρισας</u>	<u>Βλάχου Ευανθία</u>
4	<u>Νηπ. Στομίου</u>	<u>Γιαννακάκη Ροδόπη</u>
5	<u>12ο Νηπ. Λάρισας</u>	<u>Γκαϊγκάνη Όλγα</u>
6	<u>5ο Δ.Σ. Τυρνάβου</u>	<u>Γκαντήρης Στάμος</u>
7	<u>Δ.Σ. Τερψιθέας</u>	<u>Γκερμπεσιώτης</u>
8	<u>Δ.Σ. Μακρυχωρίου</u>	<u>Αριστείδης</u>
9	<u>Δ.Σ. Μελισσοχωρίου</u>	<u>Γουντιώτης Γεώργιος</u>
10		<u>Ζηρδέλη Μαρία</u>
11	<u>1ο Δ.Σ. Πλάτυκάμπου</u>	<u>Ιωάννου Κωνσταντίνος</u>
12	<u>Δ.Σ. Νίκαιας</u>	<u>Κατσανόνης Γεώργιος</u>
13	<u>Δ.Σ. Ευαγγελισμού</u>	<u>Καφανέλης Γεώργιος</u>
14	<u>12ο Δ.Σ. Λάρισας</u>	<u>Κλωνάρη Αφροδίτη</u>
15	<u>Δ.Σ. Δαμασίου</u>	<u>Κολοβού Στέλλα</u>
16	<u>3ο Δ.Σ. Αμπελώνια</u>	<u>Κουκουλή Βασιλική</u>
17	<u>Δ.Σ. Βερδικούσας</u>	<u>Λάκης Φάνης</u>
18	<u>Δ.Σ. Γιάννων</u>	<u>Λαμπίρης Ιωάννης</u>
19	<u>Δ.Σ. Στομίου</u>	<u>Λέτσιος Ιωάννης -</u>
20	<u>58ο Νηπ. Λάρισας</u>	<u>Ευαγγελούλη Βασιλική</u>
21	<u>Νηπ. Χάλκης</u>	<u>Μανδραβέλη Αρετή</u>
22	<u>17ο Δ.Σ. Λάρισας</u>	<u>Μουτσέλου Ευτυχία</u>
23	<u>3ο Δ.Σ. Φαρσάλων</u>	<u>Μπασιάκου Ελπίνη</u>
24	<u>Δ.Σ. - Νηπ. Καλοχωρίου</u>	<u>Μπένου Κωνσταντία</u>
25	<u>18ο Δ.Σ. Λάρισας</u>	<u>Μποντικαύλη Ευανθία -</u>
26	<u>2ο Δ.Σ. Αμπελώνια</u>	<u>Μπιρνά Ευγενία</u>
27	<u>Δ.Σ. Αγίων Αναργύρων</u>	<u>Νέστορας Α. Δημάκης Α.</u>
28	<u>3ο και 4ο Νηπ. Λάρισας</u>	<u>Νταβαρούκας Ιωάννης</u>
29	<u>Δ.Σ. Κοιλιάδας</u>	<u>Νταλαγιώργος Γεώργιος</u>
30	<u>23ο Δ.Σ. Λάρισας</u>	<u>Παναγιώτου Παναγιώτα,</u>
31	<u>16. Νηπ. "Ελληνική Μέριμνα Παιδική Στέγη Λάρισας"</u>	<u>Λέτσιου Μαρία, Γαλιάνη</u>
32	<u>16ο Νηπ. Λάρισας</u>	<u>Αλεξάνδρα</u>
33	<u>42ο Δ.Σ. Λάρισας</u>	<u>Παπαδημητρίου Θωμάς</u>
34	<u>Δ.Σ. Συκουρίου</u>	<u>Πάππου Ευαγγελία</u>
35	<u>Δ.Σ. Κιλκίς</u>	<u>Πατσαβούδη Βασιλική</u>
36	<u>Δ.Σ. Συκουρίου</u>	<u>Ρεντζούλα Αικατερίνη</u>
37	<u>1ο Νηπ. Αμπελώνια</u>	<u>Σαπουνιάς Αντώνιος</u>
38	<u>27ο Δ.Σ. Λάρισας</u>	<u>Σέχου Αφροδίτη</u>
39	<u>22ο Δ.Σ. Λάρισας</u>	<u>Σπανοθύμιος Κων/νος</u>
40	<u>37ο Δ.Σ. Λάρισας</u>	<u>Τσατάση Παρασκευή</u>
41	<u>26ο Δ.Σ. Λάρισας</u>	<u>Τσιάκα Μαρία</u>
		<u>Τσολακίδου Ελένη</u>
		<u>Φτάκας Αθανάσιος</u>
		<u>Χατηλιωάννου</u>
		<u>Κωνσταντία</u>
		<u>Χριστοδούλου Αστέριος</u>

Οι φορείς που συνεργάστηκαν με τη Δ/νση Α/θμιας Εκπ/σης Λάρισας

Δήμος Λαρισαίων,
Δήμος Ελασσόνας,
Δήμος Αγιάς,
Δήμος Τεμπών
Δήμος Κιλελέρ
Δημοτικός Οργανισμός Πολιτισμού,
Αθλητισμού, Περιβάλλοντος και
Παιδείας του Δήμου Τεμπών
(ΔΟΠΑΠΕΠΤ),
Δημοτικός Οργανισμός Πολιτισμού
Αθλητισμού και Επιστημών Λάρισας
(ΔΟΠΑΕΛ)

Τοπική Αυτοδιοίκηση

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα
Γεωπονίας, Φυτικής Παραγωγής και
Αγροτικού Περιβάλλοντος
και
Τ.Ε.Ι. Λάρισας, τμήμα Φυτικής
Παραγωγής, Τομέας
«Δενδροκηπευτικών & Εδαφικών
Πόρων»,
Εφαρμογών Λαχανοκομίας &
Κηποτεχνίας,
Υπεύθυνος Θερμοκηπίων και
Οπωρώνων τμ. Φυτικής Παραγωγής

Επιστημονική κοινότητα

Δασαρχείο Ελασσόνας,
ΕΛΓΟ-«ΔΗΜΗΤΡΑ» Ινστιτούτο
Κτηνοτροφικών Φυτών και Βοσκών
Ινστιτούτο Χαρτογράφησης και
Ταξινόμησης Εδαφών,
«ΔΗΜΗΤΡΑ» ΚΕΕ Α.Ε.,
«ΑΙΓΙΛΟΠΑΣ – Δίκτυο για τη
Βιοποικιλότητα και την Οικολογία στη
Γεωργία»,
Σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων
Δ.Σχολείων
Βιοκαλλιέργητρια – Γεωπόνος –
Οικοτέχνης Χατζηπαναγιώτου
Ασημένια, συγγραφέας του
διηγήματος: «Οικολογικός μπαχτσές
του παιδιού»

Άλλοι Δημόσιοι και
Ιδιωτικοί Φορείς

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ

- **ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ :**

- **Τακτικά μέλη**

- Πρόεδρος : Διευθυντής Α/θμιας Εκπ/σης Λάρισας
- Μέλος : Υπεύθυνη Σχολικών Δραστηριοτήτων Α/θμιας Εκπ/σης Λάρισας
- Μέλος : Παπαβασιλείου Χρήστος, Υπεύθυνος ΚΠΕ Περτουλίου – Τρικκαίων
- Μέλος : Τζήκου Ζωή, Εκπαιδευτικός Π.Ε.

- **Αναπληρωματικά μέλη**

- Μέλος : **Οικονομάκη Αργυρή**, Υπεύθυνη Σχολικών Δραστηριοτήτων Β/θμιας Εκπ/σης Λάρισας
- Μέλος : **Γκανάτσιος Αντρέας**, Αναπλ. Υπεύθυνος, ΚΠΕ Κισσάβου-Ελασσόνας
- Μέλος : **Σπανός Κων/νος** , Μέλος Π.Ο. ΚΠΕ Κισσάβου-Ελασσόνας
- Μέλος : **Κόκκαλης Θωμάς**, Μέλος ΚΠΕ Περτουλίου – Τρικκαίων

- **ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΟΜΑΔΑ :**

- Χατζημίχου-Καλούση Κωνσταντίνα, Υπεύθυνη Σχολικών Δραστηριοτήτων Π.Ε. Λάρισας
- **Οικονόμου Κων/νος** (αναπλ.), Μέλος Π.Ο. ΚΠΕ Κισσάβου-Ελασσόνας
- **Παπαδημητρίου Ευαγγελία**, Μέλος Π.Ο. ΚΠΕ Μουζακίου
- Νικολακοπούλου Αγγελική, Διευθύντρια 18ο 10/θεσιο Δ.Σ. Λάρισας

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΚΑΙ ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Οι εκπαιδευτικοί της ομάδας, δημιούργησαν κήπους είχαν τη δυνατότητα:

- Να προμηθευτούν σπόρους από ντόπιες ποικιλίες
- Να αναζητήσουν χώρο δημιουργίας του κήπου και εκτός σχολείου σε συνεργασία με το Δήμο
- Να έχουν καθοδήγηση από ειδικούς επιστήμονες – συνεργάτες της ομάδας
- Να παρακολουθήσουν “απλά μαθήματα” δημιουργίας κήπου
- Να έχουν βοήθεια στην καλλιέργεια (σκάψιμο, όργωμα κ.λ.π.)
- Να συμμετέχουν σε επιμορφωτικές δράσεις, που θα οργανώνονται όλη τη χρονιά
- Να προμηθευτούν ιδιοκατασκευές για καλλιέργεια, σε περίπτωση δυσκολίας εύρεσης άλλου χώρου
- Να μοιράζονται τις εμπειρίες τους και να ανταλλάσσουν ιδέες με τα άλλα μέλη της ομάδας σε τακτικές συναντήσεις
- Να συνεργαστούν με αντίστοιχες πρωτοβουλίες σχολείων σε άλλα μέρη της Ελλάδας(Κρήτη, Αττική κ.τ.λ.)

Πρώτα επιμορφώθηκαν οι εκπαιδευτικοί

Δ/ση Α/θμιας Εκπ/σης Λάρισας
με το Τμήμα Περιβάλλοντος του Πολιτιστικού
Οργανισμού του Δήμου Τεμπών (Δ.Ο.Π.Α.Π.Ε.Π.Τ.)

ΒΙΩΜΑΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

«Ο χώρος του σχολείου στην
υπηρεσία της παραγωγής τροφής για
την αειφορία στην Εκπαίδευση»
ή αλλιώς

«Εκπαιδύοντας το παιδί να
καλλιεργήσει μόνο του υγιεινή,
νόστιμη και θρεπτική τροφή».

Στο Δημοτικό Σχολείο Πουρναρίου

Σάββατο 2 Φεβρουαρίου 2013
Ώρα 10:00 π.μ. ως 2.00μ.μ.

Βιωματικά εργαστήρια στον Πηνειό

«Προστασία
από την
ρύπανση»
Υπεύθυνοι
Υλοποίησης τα
μέλη της Π.Ο.
του Κ.Π.Ε
Πετρουλίου-
Τρικκαίων

Βιωματικά εργαστήρια στον Πηνειό

«Ανακαλύπτω τα φυτά και τα πουλιά του ποταμού»
Υπεύθυνοι
Υλοποίησης τα μέλη
της Π.Ο. του Κ.Π.Ε.
Κισσάβου-
Ελασσόνας

«Ανακύκλωση»
Υπεύθυνοι
Υλοποίησης:
«Ενεργοί Πολίτες
Λάρισας»

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
& ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Συνδιοργάνωση:

- Δ/νσεις Α/θμιας & Δ/θμιας Εκπ/σης Λάρισας- Γραφεία Σχολικών Δραστηριοτήτων
- Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας, Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας - Εργαστήριο Δεντροκηπευτικών
- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος - Εργαστήριο Ανθοκομίας

Ημερίδα «Υγιεινή Διατροφή, θέμα στάσης και θέμα δράσης: ο κήπος του Σχολείου μας».

Σάββατο 1/11/2014

9:00-12:00 Εισηγήσεις – Παρουσιάσεις καλών πρακτικών
12:00-14:00 Βιωματικά εργαστήρια
Αμφιθέατρο Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας (Λάρισα)

Ενδεικτικό Πρόγραμμα Ημερίδας 1/11/2014

«Υγιεινή Διατροφή, θέμα στάσης και θέμα δράσης: ο κήπος του Σχολείου μας».

Συνδιοργάνωση:

- Δ/ση Α/θμιας Εκπ/σης Λάρισας- Γραφείο Σχολικών Δραστηριοτήτων
- Δ/ση Α/θμιας Εκπ/σης Λάρισας - Γραφείο Σχολικών Δραστηριοτήτων
- Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων της «Σχολής Τεχνολογίας Γεωπονίας, Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφολογίας», του Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας - Εργαστήριο Δενδροκομικών
- Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας - Εργαστήριο Ανθοκομίας

09.00-09.15: Έναρξη – χαιρετισμοί

Παναγιώτης Γούλας πρόεδρος του Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας

Βασυλική Ζιάκα, Περιφερειακή Δ/ντρια Π.Ε. & Δ.Ε. Εκπ/σης Θεσσαλίας

Βασίλειος Σακελλαρίου, Διευθυντής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Λάρισας

Αθανάσιος Μαργαριτόπουλος, Διευθυντής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Λάρισας

Α' συνεδρία

Εισηγήσεις

Προεδρείο: Παπαχατζής Α., Οικονομάκη Η., Χατζημήχου Κ.

09.15-09.30: «Κομποστοποίηση με απλό τρόπο», Δρ. Αλέξανδρος Παπαχατζής, Γεωπόνος (PhD), Αναπληρωτής Καθηγητής "Δενδροκομίας" στη "Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφολογίας", στο Τμήμα "Τεχνολόγων Γεωπόνων" του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Τ.Ε.Ι.) Θεσσαλίας.

09.30-9.45: «Η καλλιέργεια Αρωματικών και Φαρμακευτικών φυτών σε δοχεία», Δρ. Ελένη Βογιατζή-Καμβούκου (PhD) Γεωπόνος, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια τμήματος Τεχνολόγων Γεωπόνων ΤΕΙ Θεσσαλίας

9.45-10.00: «Σχολικός κήπος: Ναι, αλλά πώς», Δρ. Χρήστος Λύκας, Λέκτορας του Τμήματος Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

10.00-10.15: «Τα τρόφιμα στα καλκικία των σχολικών μονάδων και η διατροφή των παιδιών μέσα από αυτά», Κωνσταντίνος Αλ. Πιστρόπουλος, Διαιτολόγος - Διατροφολόγος

10.15-10.30: «Παιδαγωγική Αξιοποίηση του Σχολικού Κήπου», Κων/να Χατζημήχου-Καλούση, Υπεύθυνη Σχολ. Δραστ. Π. Ε. Λάρισας & Καφανέλλη Δέσποινα, εκπαιδευτικός Π.Ε. 70

10.30-10.45: Διάλειμμα για καφέ

Β' Συνεδρία

Παράλληλες Παρουσιάσεις Καλών Πρακτικών

Αίθουσα 1 Αφιέρωμα στην Διατροφή

Προεδρείο: Παπατζέλος Αθ, Δ/ντης 31^{ης} Δημ. Σχ. Λάρισας

Διάρκεια: 10.45-12.00

1. «Υγιεινή διατροφή: Είναι χαρά, είναι ζωή!» Ρούσση Ευαγγελία, Ψωφάκα Βασυλική ΠΕ16, εκπ/κοί του 2^{ης} Δημ. Σχ. Λάρισας με μαθητές και μαθήτριες της Δ' τάξης
2. «Βάλε χρώμα στη διατροφή σου: Τρέφομαι υγιεινά - Αναπτύσσομαι σωστά!» Παπαδοπούλου Νάντια ΠΕ15, εκπ/κός 5ου Γυμνασίου Λάρισας
3. «Υγιεινή διατροφή στο σχολείο: Το παράδειγμα των σχολικών κήπων», Υφαντή Δήμητρα, Γιαννιέρης Ετάμος, εκπαιδευτικοί 5^{ης} Δημ. Σχ. Τυρνάβου
4. «Επιλέγω να τρέφομαι σωστά» Ευαγγελία Ακριβούση, Καλογήρου Βασυλική εκπ/κοί Σχολής Καραβάνα
5. «Καλλιεργώ Οικολογικά-Διατρέφομαι Υγιεινά» Παπαδημητρίου Θωμάς εκπαιδευτικός του Δημ. Σχ. Κουλάδας
6. «ΗΜαρουλίτσα που δεν ήξερε πώς γεννήθηκε» Μαρία Βαμπούλα, Προϊσταμένη 42^{ης} Ν/γείου Λάρισας
7. «Οι ανήσυχοι ...φυσιολάτρεις κηπουροί», Θεοδώρα Μπλάκου, Ψαθά Φωτεινή εκπ/κοί 4^{ης} Δημ. Σχ. Τυρνάβου

Αίθουσα 2 Αφιέρωμα στο Σχολικό κήπο

Προεδρείο: Χατζηγιάννου Κων, Δ/ντρια 37^{ης} Δημ. Σχ. Λάρισας

Διάρκεια: 10.45-12.00

1. «Ο παρατούκτος του 39ου Δημ. Σχολείου» Καίτη Γραμματή
Εκπ/κός του 4^{ης} Δημ. Σχ. Λάρισας
2. «Μπαίνω μέσα στο μπαξέ, γεια σου κύριε μενεξέ...» Μαρία Τσιάνκα,
Προϊσταμένη 1^{ης} Ν/γείου Αμπελώνα
3. «Ζωγραφίζοντας γωνιές του 37^{ης} Δημ. Σχολείου μας με χρώματα
και αρώματα» Ευαγγελία Μάντζιαση, εκπ/κος Δημ. Σχ. Αιγάνης,
Χατζηγιάννου Κων/να, Δ/ντρια 37^{ης} Δημ. Σχ. Λάρισας
4. «Ο λαχανόκηπος του σχολείου μας», Μπακάλιμπαση Ελένη,
Δ/ντρια, Δασύλα Νίκη, εκπ/κος Δημ. Σχ. Βερδικούσιας
5. «Ο Σχολικός μου κήπος», Κακανούλη Χρυσούλα, Δ/ντρια Δημ. Σχ.
Βλαχογιαννίου
6. «Δημιουργώντας το Σχολικό μας βοτανόκηπο», Μποντικούλη
Ευανθ., Δαρδακούλη Χρ., Κλάψα Κατ., εκπ/κοί Δημ. Σχ.
Καλοχωρίου
7. «Διδασκόμαστε την υπευθυνότητα μέσα από την φροντίδα του
σχολικού μας κήπου», Αφροδίτη Συνοπούλου, εκπ/κος 10ου
Ν/γείου Λάρισας

11.00-12.00: Παρουσίαση Καλών Πρακτικών μέσω παρουσιάσεων ppt

12.00-12.15: Συζήτηση-Συμπεράσματα

Γ' συνεδρία

Συντονισμός Βιωματικών Εργαστηρίων

12.15-12.30 Χωρισμός Ομάδων

12.30-13.30:Εργαστήρια

Α. Διατροφή: Συντονιστής Κουτσιμάνης Ελευθέριος

- α. Συντήρηση -Αξιοποίηση προφίμων -Υγιεινό και Ασφαλές μαγείρεμα-
Συντήρηση εδεσμάτων. Αξιοποίηση υπολοίπων.
- β. Χώροι αξιοποίησης των τροφίμων στα σχολεία. Βασικές προδιαγραφές,
Εξοπλισμός.

Β. Καλλιστογώντας τον κήπο μας: Συντονιστής Δρ. Παπαγατζής Αλέξανδρος

- α. Διαμόρφωση Σχολικού Κήπου στον Παιδικό Σταθμό και στο 58^ο Ν/γείο που
βρίσκεται στο χώρο του Τ.Ε.Ι.
- β. Σιγή στις εγκαταστάσεις του θερμοκηπίου-Αξιοποίηση γεωθερμίας

14.00: Κλείσιμο της Ημερίδας

Σεμινάριο εκπ/κών: «Διαστροφή και Υγεία»

Παρουσίαση καλών πρακτικών

Διημερίδα παρουσίασης καινοτόμων προγραμμάτων - Γιορτή μαθητικής δημιουργίας.

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΒΟΤΑΝΙΚΟ ΚΗΠΟ

Σε παιδαγωγικό επίπεδο

Η βιωματική εκπαίδευση στους σχολικούς κήπους δημιουργεί:

- ενδιαφέρον για μάθηση,
- ψυχολογική ανάπτυξη,
- καλή συμπεριφορά
- ισότιμη συνεργασία,
- αίσθηση ικανοποίησης
- περηφάνιας για το «δημιούργημά» τους στο «δικό τους» σχολείο,
- διεπιστημονική μάθηση

Σε κοινωνικό/οργανωτικό επίπεδο

- Ανάπτυξη συνεργατικών σχέσεων.
- Τα παιδιά νοιώθουν ικανοποίηση από τη συμμετοχή τους και την απόδοσή τους.
- Εξασκούν φαντασία, πολιτική συμπεριφορά,
- Μαθαίνουν παίζοντας
- Διευκολύνεται η συμμετοχή παιδιών διαφορετικής καταγωγής, χρώματος, γλώσσας ή κοινωνικής προέλευσης.

Σε τεχνικό/οικονομικό επίπεδο

- εξοικονόμηση φυσικών πόρων,
- εξοικονόμηση νερού με αλλαγές στην καταναλωτική συμπεριφορά,
- τρόπους καλλιέργειας,
- μελέτη βιοποικιλότητας,
- κατασκευή δεξαμενών και συστημάτων ποτίσματος,
- δημιουργία κομπόστ,
- εξοικονόμηση ενέργειας με χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας,
- διαχείριση απορριμμάτων, ανακύκλωση κ.λπ

Οι κήποι των σχολείων μας

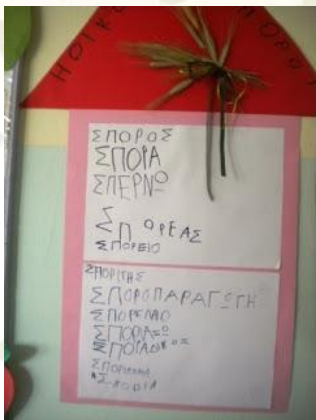
Μαγειρεύουμε τη σοδειά μας

Φυτό κλέγαι με νερό - φως - θερμότητα	Φυτό στο σκοτάδι	Φυτό χωρίς νερό
1η Εβδομάδα		
2η Εβδομάδα		
3η Εβδομάδα		
4η Εβδομάδα		
5η Εβδομάδα		
6η Εβδομάδα		46

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΣΤΑ ΦΥΤΟΛΟΓΙΑ

ΕΤΙΚΕΤΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Ο κήπος του
27^{ου}
Δ.Σχ.Λάρισας

Νηπιαγωγείο
Χάλκης

...μικροί κηπουροί έτοιμοι για δράση!!!

1^ο
Νηπιαγωγείο
Αμπελώνα

Παρατηρούν και φροντίζουν τα φυτά τους

Φτιάξαμε το δικό μας κήπο με αρωματικά φυτά

Σχολή
καραβάνα

Φτιάξαμε τη δική μας φρουτοσαλάτα

18° Δημ. Σχ.
Λάρισας

Όρισαν ομάδες ευθύνης και ανέλαβαν να φυτέψουν βότανα και καλλωπιστικά φυτά στα παρτέρια της αυλής.

Δ.Σχ. Ευαγγελισμού

Οι μαθητές δημιουργούν το δικό τους
σχολικό κήπο

Οι μαθητές δημιουργούν ταρατσόκηπο

39° Δημ.Σχ. Λάρισας

1^ο Δ.Σχ. Ελασσόνας

Φροντίζουν και περιποιούνται
τον κήπο τους

Δ.Σχ. Πυργετού

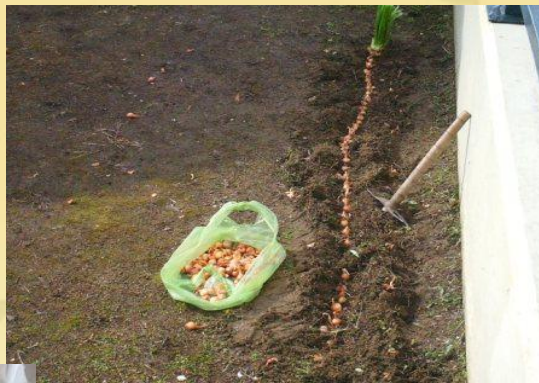
5^ο Δ.Σχ. Τυρνάβου

Οι μαθητές συλλέγουν
προϊόντα από τα φυτά του
κήπου τους

5° Δ.Σχ. Τυρνάβου

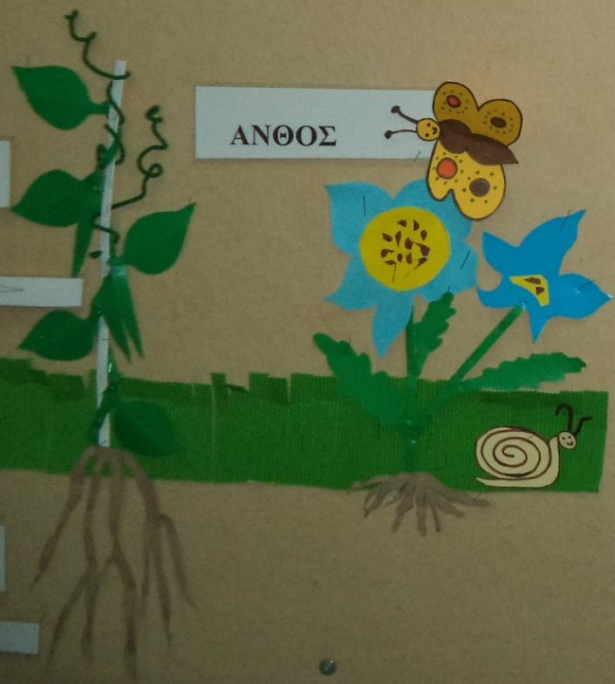

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΚΗΠΟΥΡΟΥ

ΚΑΡΠΟΣ

ΑΝΘΟΣ

ΤΟΣ

ΧΕΙΜΩΝΑΣ	
Δεκέμβριος	
Ιανουάριος	
Φεβρουάριος	
Άνοιξη	
Μάρτιος	
Απρίλιος	
Μάιος	
Καλοκαίρι	
Ιούνιος	
Ιούλιος	
Αύγουστος	
Φθινόπωρο	
Σεπτέμβριος	
Οκτώβριος	
Νοέμβριος	

ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ

ΦΥΤΟΥ

ΗΜΕΡΟ

ΦΥΛΛΟ

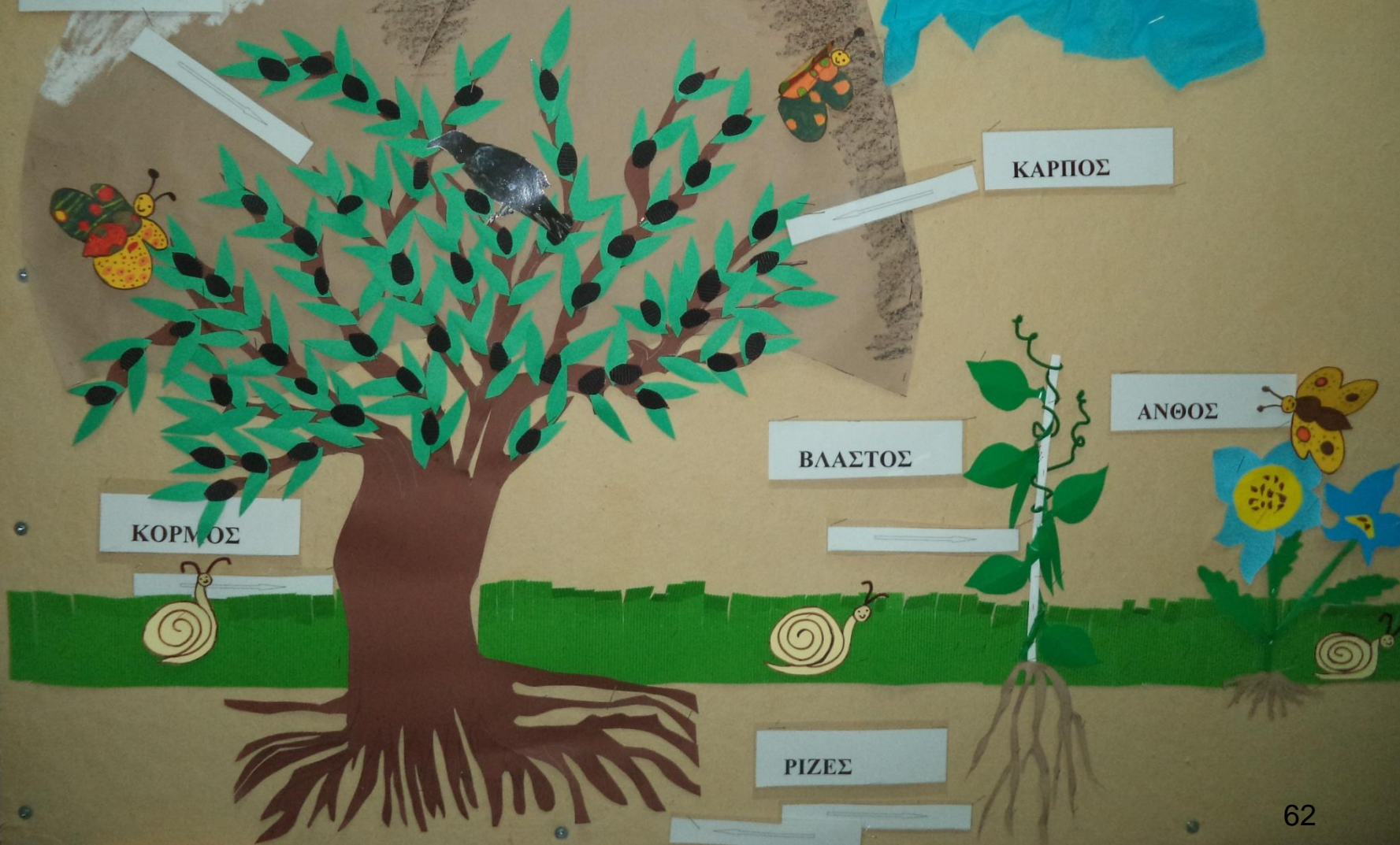
ΚΑΡΠΟΣ

ΑΝΘΟΣ

ΒΛΑΣΤΟΣ

ΚΟΡΜΟΣ

ΡΙΖΕΣ

Δ.Σχ. Ροδιάς

Δημιουργούν τη γωνιά των
φυτών τους

12^ο Δ.Σχ. Λάρισσας

Κάνουν συλλογές και
συνθέτουν φυτολόγια

Δ.Σχ. Λουτρό Ελασσόνας

Πραγματοποιούν με μεράκι όλες τις
κηπουρικές εργασίες

Δ.Σχ. Καλοχωρίου

Κατασκευάζουν
αυτοσχέδια θερμοκήπια
και παιχνίδια

37° Δ.Σχ.
Λάρισας

Δημιουργία κήπου στη
βεράντα του σχολείου
με βότανα και
αρωματικά φυτά
Αναδεικνύουν χώρους
αστικού πράσινου⁷⁰

2^ο
Γυμνάσιο
Λάρισας

Δημιουργία ανθόκηπου στα περβάζια και
στη βεράντα του σχολείου

Όταν ολοκληρώθηκε η ανάπτυξή του, έγινε η συγκομιδή και το σπανάκι μοιράστηκε στους μαθητές. Με μια ποσότητα φτιάξαμε σπανακόπιτα.

Φροντίζουν με σχολαστικότητα την ανάπτυξη των φυτών σε καθημερινή βάση

1^ο ΤΕΕ
Ειδικής
Αγωγής

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΔΑΦΟΥΣ

Μαθητές του σχολείου σε εργασίες κατεργασίας εδάφους.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΔΑΦΟΥΣ

Μαθητές του σχολείου σε σκάλιμα-τσουγκράνισμα

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟΥ

Οι μαθητές και ο Γεωπόνος του σχολείου βοηθούν τον κ. Αρχαγγελίδη στην κατασκευή του θερμοκηπίου.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΜΟΣΧΕΥΜΑΤΩΝ

Μαθητές του σχολείου δημιουργούν μοσχεύματα ανθοκομικών φυτών σε γλαστράκια με perlite τα οποία θα μεταφτευτούν στον κήπο.

ΚΛΑΔΕΜΑ ΒΕΡΥΚΟΚΙΑΣ

Μαθητής του σχολείου σε κλάδεμα καρποφορίας

ΣΠΟΡΑ - ΦΥΤΕΥΣΗ

Μαθητές του σχολείου φυτεύουν νερά φυτά μαρουλιών και σπέρνουν παντζάρια, μαιδανό, σέλινο και κρεμμυδάκια.

ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ

Μαθητής του σχολείου μας συλλέγει τα πρώτα λαχανικά

15^ο
Γυμνάσιο
Λάρισας

Αναλαμβάνουν ευθύνες – Ομορφαίνουν το χώρο

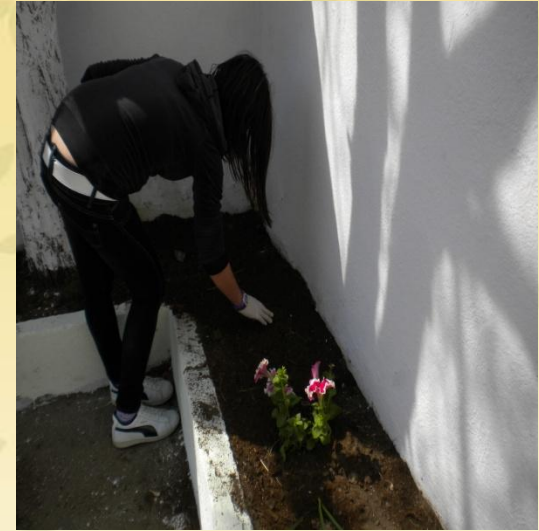

9^ο
Γυμνάσιο
Λάρισας

Δημιουργούν μικρά
φυτώρια στην τάξη

Γυμνάσιο Λιβαδίου

Δημιουργούν τις πρώτες
λακκούβες, σκάβοντας το χώμα με
εργαλεία και με τα χέρια τους –
Δημιουργούν εικαστικά

- Αξίζουν πολλούς επαίνους για τις εξαιρετικές Εργασίες τους οι οποίες συμβάλλουν στη διατήρηση της ελπίδας για προστασία και αειφορία στον πλανήτη μας σε μια τόσο κρίσιμη περίοδο. Το παραπάνω είναι πράγματι ένα ενθαρρυντικό στοιχείο για την εκπαίδευση των παιδιών μας και είναι ζητούμενο η συμμετοχή όλων των σχολείων (αν αυτό είναι δυνατόν) σε προγράμματα καινοτόμων δράσεων με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση όλης της σχολικής κοινότητας.

"Δεν ξέρω αν θα μπορούσαμε να έχουμε ένα κήπο μέσα σε κάθε σχολείο, αλλά σίγουρα υπάρχει ένα σχολείο μέσα σε κάθε κήπο!"

ΤΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

- « Αγαπώ τη ζωή, τη δική μου ζωή και των άλλων... των τωρινών κι αυτών που θα έρθουν.
- Με όπλο το χαμόγελο και τη θέληση να δημιουργήσω, κοιτώ κατάματα τον κόσμο,
- Είναι κι άλλοι σαν και μένα, ενώνομαι μαζί τους, νοιάζομαι, συμμετέχω.
- Αγαπώ τα προβλήματα .... Πιο πολύ όμως αγαπώ να αναζητώ τις λύσεις.
- Δεν αφήνω το χρόνο να φεύγει... Δεν αδιαφορώ. Πεισμώνω.....
- Κυνηγώ τη στιγμή κι όταν την προφταίνω, τότε δρω. Δρω και αειφορώ !

Ευχαριστώ πολύ!

